

ריטריט מדיטציה: סוטרת הלב

על-פי שיעורים של גשה מייקל רואץ' ומורים אחרים

תרגום והגשה

לאמה דבורה-הלה

קיבוץ תובל, דצמבר 2007

שיעור 6, חלק ב'

נחזור לסוטרת.

אז הוא אומר: Ma rikpa me/ ma rikpa sepa me ne/

אז הוא אומר: "אין בורות, אין היסול הבורות", אז כמו שאני רשמתי את זה כאן, תיארתי לכם השתלשלות לפנים. אנחנו באים לעולם עם בורות. אנחנו מתחילים לצבור קארמה. טה, טה, טה קורה ומגיעים אל המוות. זה נקרא Lung jung –

אימרו: Lung jung – זה הצגה לפנים. מתארים איך אנחנו נכנסים לגלגל ונשארים בתוכו.

יש הצגה אחרת שנקראת Lung dok –

אימרו: Lung dok – [הצגה לאחור] – שזה איך מפסיקים את המנגנון וזה מה שמעניין אותנו, אז איך מלמדים איך לצאת מהגלגל?

הנה איך נצא מהגלגל:

- אנחנו נחסל את הבורות, נרכוש חוכמה.
- נרכוש חוכמה, נפסיק לצבור קארמה.
- נפסיק לצבור קארמה, זה לא יקרה. זה לא יקרה.

כל זה¹ לא יקרה. כאילו זה מן גלגלת עם גלגלי שיניים. אחד מסובב את השני. ברגע שזה מסתובב הוא מסובב את כל האחרים. אם אני פה מתערבת (בחוליה 1) על-ידי חוכמה או נגיד אפילו בין 1 ל-2, אם עוד אין לי חוכמה, אבל אני כבר מבינה קצת חוכמה כי שמעתי קצת teaching על חוכמה ולמרות שאני עוד לא מבינה למה צועקים עלי, אני מבינה שאם אני אצעק חזרה אני גורמת לעצמי צרות, אני מפסיקה. אני חותכת את זה כאן. אני מפסיקה לצבור קארמה. זה הסיכוי היחיד שיש לנו כל עוד אין לנו חוכמה. אם יש לנו חוכמה, אנחנו עושים נוגדן לזה ואז אנחנו מחסלים את כל זה, אבל עוד לא צברנו חוכמה אז פה אנחנו שוברים את הגלגל. אנחנו פשוט מפסיקים להגיב בצורה הישנה שלנו ואז כל המכונה נעצרת כי המכונה תלויה בזה שכל חוליה מסובבת את החוליה הבאה. כל המנגנון הזה בהדרגה נעצר וזה איך שאנחנו מפסיקים סמסרה.

ועכשיו, מה אומר לנו הבודהה בסוטרת? הוא אומר:

אין בורות ואין היסול הבורות

זאת אומרת אם תלכי Lung jung או Lung dok, שני הדברים לא קיימים מצד עצמם. כל התיאור הזה של הגלגל הסמסרי, אין לו קיום עצמי. הוא כולו השלכה. אני משליכה את עצמי בתוך הסמסרה. אה! אני גם משליכה את עצמי בנירוונה כשאני בנירוונה, אבל מה אתם בוחרים? מה אתם בוחרים? זה הפסוק הזה. הפסוק הזה מדבר על 12 החוליות.

אחר-כך, הפסוק הבא אומר:

אין סבל, אין מקור לסבל, אין סיום הסבל, ואין דרך אל סיומו של הסבל.

¹ כל זה – כל 12 החוליות של גלגל הסמסרה.

מה זה?

תלמידה: "ארבע האמיתות".

המורה: "ארבע האמיתות", נכון? "ארבע האמיתות של הארקה", בדיוק. אולי עוד כמה מלים להוסיף להדגיש פה.

מכל התיאור הזה מה שרלוונטי - מכיוון שקשה לזכור את כל ה-12 אלא אם ממש התעמקתם בלימוד הזה ואולי יום אחד נעשה את זה כמו שצריך - מה שחשוב לנו לזכור זה את 1, את 2, את 8, 9, 10. השאר קורה מעצמו.

אחד - אנחנו באים עם בורות ואנחנו רוצים לחסל את הבורות. אנחנו רוצים לפתח חוכמה איך להבין את המציאות שלנו. בגלל הבורות אנחנו צוברים קארמה, אז גם אם עוד לא פיתחנו חוכמה באופן מלא כמו שאמרנו, **אנחנו מפתחים את האמנות של איך להפסיק לצבור את הקארמה.** איך להפסיק לצבור קארמה שלילית.

שמונה ותשע - זה רמות שונות של הרעלים שלנו; של התשוקה ושל הדחייה והם אלה שמחמשים את הקארמה. הם אלה שמחמשים את הזרעים ואז, כשהם מבשילים, הם יוצרים את המציאות שלנו.

אז אנחנו בתיאורים שלנו פחות או יותר מבודדים את 1, 2, 8, 9, 10. אז כל הקטע בלימוד הזה הוא לפתח את המדע של איך לעשות מניפולציה לקארמות. איך להפסיק לשתול את הזרעים הלא נכונים ולהתחיל לשתול את הזרעים הנכונים, ואם אנחנו עושים את זה היטב, אין שום סיבה שהגוף הזה לא יהפוך ל"טָרָה" לפני שמגיע המוות. אם אני עושה את זה היטב, לפני שכל המכונה הזאת יורדת עלי, אני עוצרת את המנגנון ואני יוצרת גן-עדן, ועוד לפני זה. עוד לפני זה באה החוויה שאתם מוקפים באנשים אוהבים, באנשים נעימים. העולם שלכם מלא חמלה, מלא אהבה, מלא יופי, מלא שמחה. זה עוד הרבה לפני הגן-עדן. זה סימן שאתם הולכים בכיוון הנכון.

וזה תהליך הדרגתי. זה קורה בהדרגה. פחות ופחות אנשים מעצבנים. פחות ופחות תופעות לא נעימות, אז אנשים באים ושואלים אותי: 'אבל מה אם בדיוק בא משהו ושולף את האקדח ורוצה לירות בי? ומה אני אעשה איתו עכשיו?'

זה לא יקרה לכם אם אתם מתחילים לעשות את הפרקטיס עכשיו. אתם לא תצטרכו להיכנס לקונפליקט הזה. אתם לא תפגשו את המצבים האלה. זה הקטע שלנו. זה לסלק את המצבים האלה מהחיים שלנו ולא כשהם באים. אז זה קצת מאוחר, ובגלל זה **הדאלאי לאמה** אומר: 'I will tell you when I get there' כי אתם יכולים שלא למצוא את עצמכם במצבים האלה. זה כל הקטע. **שמירת הנדריים מתוך ההבנה של קארמה וריקות מגינה עליכם. אתם לא תימצאו במצבים האלה.** הם ילכו ויתרחקו מכם, וזה לא קל. זאת אומרת, זה לא קל לשנות את ההתניות שלנו. אנחנו רגילים לצרוע חזרה כשמישהו צועק עלינו, או כשמישהו מאשים אותנו אשמת שווא, אנחנו נלך ונתגונן ואנחנו עלולים לעשות דברים פוגעים, אז זה לא קל. זה דורש הרבה אימון.

הפיתוח של אורך-רוח כמו שמאסטר שאנטידווה אומר:

אין עוולה גדולה מכעס ואין אימון קשה יותר מלפתח אורך-רוח.²

אבל מה עוד נעשה? מה עוד נעשה? אז עד שאנחנו נהיים מיומנים, בינתיים מה מייצע לנו מאסטר שאנטידווה? הוא אומר: 'לקפוא כמו בול עץ'. יש לנו שם רשימה של פסוקים, אתם זוכרים אותם? בקורס מס' 10 אנחנו תרגמנו אותם. הוא מונה מצבים: 'מצב כזה שאתה הולך להשמיץ מישהו, תקפא כמו בול עץ'. הוא מונה סדרה של מצבים: 'אתה הולך לשבח את עצמך, תקפא כמו בול עץ. אתה הולך לעשות את כל הדברים שיגרמו לך את הסבל הזה, עד שאתה עוד לא למדת למנוע אותם, בינתיים תלמד לשתוק'. זה שלב ביניים.

אז כאמור, עכשיו הוא מדבר על האמיתות. דיברנו עליהן במקומות אחרים.

² פסוק 2 בפרק 6 ב"מדריך ללוחם הרוח" אומר:
אין עוולה שתשווה לשנאה,
אין תרגול שדומה לאורך רוח...

אז האמת של הסבל. מה זה האמת של הסבל? באמת הראשונה של הסבל, הבודהה מתאר איך אנחנו חיים היום, ואנחנו יכולים לדבר על סבל ברמות שונות;³ הסבל של מלחמות ורעב ומחלה וכך הלאה. אנחנו מדברים על סבל ברמה של שינוי בלתי פוסק. אנחנו מדברים על הסבל החדור, אבל למעשה כל עוד אנחנו בסמסרה וכל עוד אנחנו באווידיה, כל מה שאנחנו עושים צובר קארמה. אנחנו כל הזמן מייצרים לעצמנו סיבות לסבל כי אנחנו כל הזמן מגיבים למציאות; לדברים שאנחנו לא מבינים אותם כמו במדיטציה על הפרצוף שאנחנו רואים. אין שם פרצוף. אין שם אדם נעים. אין שם מה שאנחנו חושבים שיש שמה. אנחנו מגיבים כאילו שזה שם ואנחנו כל הזמן מייצרים סיבות לסבל.

ואז הבודהה אומר: 'יש סוף לזה. יש סוף לזה'. זה מה שהארקה רואה כשהוא יוצא מהחוויה של ריקות. הוא רואה את ההארה שלו. הוא מבין שיהיה סוף לזה כי הוא כבר פגש את הריקות ישירות, והבודהה ממשיך לאמת הרביעית שבה הוא מפרט איך יבוא הסוף הזה. איך לתרגל כדי להביא לסוף הזה.

אני רוצה לדבר על זה אולי בשפה של ערוצים ואנרגיות, כי על זה לא כל-כך דיברנו פה בסדנה הזאת. לכל הדברים שדיברנו עליהם, יש ייצוג ברמה האנרגטית שבגוף, אז אם עד עכשיו דיברנו כל הזמן ברמה של מחשבה, לכל מחשבה יש את הייצוג שלה באיך שהאנרגיה זורמת בגופנו, איך הפראנה זורמת בגופנו.

ורובכם בטח מכירים את ההצגה של הערוץ מרכזי שמתחיל כאן בעין השלישית ועולה למעלה לכתר ויורד למטה עד אזור המין. הוא יורד ישר ואז הוא קצת עולה באזור המין. זה הערוץ הראשי המרכזי ויש משני צידי שני ערוצים משניים שהם צמודים אליו. הם מתחילים פה בקצות הנחיריים והם עולים למעלה וצמודים אליו ויורדים יחד איתו והם פוגשים אותו בנקודות שנקראות צ'אקרות. בנקודות שנקראות צ'אקרות הם מלפפים סביבו. זה מלפף מפה וזה מלפף מפה. הליפופים מתחילים פה⁴, עולים למעלה, באזור הגרון, באזור הלב, באזור הטבור, באזור הסוואדיסטנה שזה קצת מעל עצם הזנב ובאזור המין, וכל זה בכיוון פחות או יותר איפה שעמוד השדרה, קצת לפניו לתוך הגוף.

וכל המחשבות שקשורות בבורות, כשאנחנו לא מבינים את המציאות, כשיש לנו אווידיה, הערוץ המרכזי שלנו סתום. אין שם אנרגיה שעוברת. הוא נקרא לפעמים "רהולה" – Rahula.Rahula – זה השם שהם קוראים לאיזה מן כוכב שחור והוא זה שנחשב שהוא מסתיר את השמש ואת הירח כשיש ליקוי חמה או ליקוי ירח, אז כאילו "רהולה" בא ואכל את השמש, או אכל את הירח. זה לפי התיאורים, אז הערוץ המרכזי נקרא "רהולה" או "הערוץ הקודר" כי לא עוברת שם אנרגיה. אצל אדם רגיל, כמעט שאין שם שום דבר והוא כמעט סגור לחלוטין או אפשר להגיד שהוא סגור לחלוטין.

בין השאר מחשבות של סובייקט ואובייקט; 'זה אני וזה לא אני', הן עוברות בערוצים הצדדיים. כל פעם שיש לי מחשבה של שנאה או קנאה, יש יותר פראנה בערוץ הימני שלי. כל פעם שיש לי מחשבה של השתוקקות למשהו, יש יותר פראנה בערוץ השמאלי שלי. הליפופים האלה, אם תחשבו על זה כעל מן בלונים ארוכים, הליפופים האלה כל פעם שיש לי שנאה, יש יותר אנרגיה בערוץ הימני שלי. הליפוף מתהדק סביב הערוץ המרכזי וחונק אותו, אז הצ'אקרות הן נקודות חנק.

עכשיו, אדם שעושה מדיטציה וחווה חוויה של ריקות ישירות, איך שזה מתורגם זה שהערוץ המרכזי שלו נפתח. האובייקט והסובייקט ממוזגים. מים במים, אתם זוכרים? במהלך המדיטציה, זה לא שהבן-אדם "התמזג עם היקום" והוא נהייה טיפה באוקיינוס. במהלך המדיטציה, אין את השניות יותר, אין את הדואליות יותר, וזה מקביל לפתיחה של הערוץ המרכזי. אצל הבודהה הערוץ המרכזי פתוח לרווחה. אין יותר ערוצים צדדיים. אצל אדם רגיל, הערוץ המרכזי חסום. הוא חשוך לגמרי ויש הרבה פעילות בערוצים הצדדיים. זה בהפשטה, הסיפור הוא הרבה יותר מורכב..

אז כל פעם שאני מגיבה למציאות בלי להבין אותה, אני חונקת עוד יותר את הערוץ המרכזי. כל מחשבה של התקעסות על מישהו כאילו שהוא שם בחוץ, חונקת לי את הערוץ המרכזי. אנחנו מגיבים בצורות כאלה מתוך בורות, כמה פעמים? 64 באצבע צרידה, ואנחנו ככה בהדרגה בהדרגה חונקים את עצמנו, וזה הזיקנה וזה המוות. זה הזיקנה והמוות. אנחנו עושים את זה כמו ידנינו. אנחנו הולכים ויורים באויבים - אבל אנחנו האויבים של עצמנו. אנחנו הורגים את עצמנו בעצמנו.

להיפך; כל פעם שאנחנו חושבים מחשבה שמבינה, שהיא קצת יותר עם תבונה, אנחנו טיפה משחררים את הקשרים, יש פתיחה קטנה. הערוץ המרכזי הזה אצל כל אדם בזמן המוות הוא נפתח, ויש לו אז צ'אנס

³ שלושה סוגי סבל: 1. סבל של סבל. 2. סבל של שינוי. 3. סבל חדור.
⁴ בנקודה שבין הגבות, מעט פנימה

לראות ריקות ישירות, אבל בדרך-כלל אין לו שום שליטה במצב. אין לו הבנה של מה שקורה ואין לו שליטה פְּמה שקורה באותו רגע, ואז ההזדמנות מפוספסת ואז הוא מתגלגל שוב בסמסרה. **חלק גדול מה-teaching הזה בא להכין אתכם ל-teaching הרבה יותר מתקדם שבו אתם מפתחים את השליטה בדיוק ברגעים הקשים האלה של המוות**, אם הוא יבוא. אם הוא יבוא לפני שתגיעו להארה, אז אתם יכולים בזמן המוות להגיע להארה. **זה כבר לא יהיה מוות. זו תהיה הארה.**

זה גם קורה בזמן אורגזמה מינית, שיש פתיחה בערוץ המרכזי. זו הסיבה להנאה, אבל בדרך-כלל מיד אחרי זה, זמן קצר מאוד, אם זה קורה, ואחרי זה זה נסגר עוד יותר חזק, ככה שזו לא דרך טובה.

כשמבינים ריקות, הערוץ הזה נפתח. במקביל, העונג גדל כי כשנכנסת פְּראנה לערוץ המרכזי, זה הולך יחד עם עונג. זה האַנְנדה שדיברנו עליה.

והלימוד הזה יכול להביא אותנו למצב הזה של עונג תמידי. זה לא תלוי בשום דבר. עונג שעולה פי ביליון על עונג של אורגזמה, ואת זה אתם מייצרים בכך שאתם מסרבים להתרגז כשמגיע זמן להתרגז. את זה אתם מייצרים. ככל שאתם מבינים יותר קארמה וריקות, הסיכוי שלכם לא להתרגז כשמגיע הזמן להתרגז גדל וזה מה שנותן חיים. זה מה שמביא, אם אתם מצליחים בתרגול, לג'יוואן מוקְּטי.

ג'יוואן מוקְּטי – זה אותו אדם שהצליח להשיג שחרור בעודו בחיים, לפני שהמוות בא. זה מה שנקרא "לרמות את המוות". לפני שהמוות בא, הוא הכניס את הפְּראנה לערוץ המרכזי. הוא לא חיכה לרגע המוות. ואז הוא בן אלמוות. אז הוא לא יחווה יותר מוות. הוא בשליטה. לא יקרה לו יותר מוות. זה משהו אחר.

עוד לפני זה, אם אתם פה הולכים בדרך הזאת של פיתוח החוכמה ושל צבירת החסד, מתחילים להתהפך תהליכי ההזדקנות. החושים שלכם במקום להתקוות, מתחדדים. יש יותר אנרגיה. אתם תתחילו ללכת לכיוון של מלאכים עוד לפני זה.

ומה שעצוב, שרוב האנשים אין להם מושג על כל זה. מה זה רוב? זה לא 99%. זה 99.9999% שמעולם לא שמעו את זה ומעולם לא ידעו על זה והורגים את עצמם רגע רגע, שעה שעה, כל הזמן, בגלל הבורות שלהם. ועומדים שם הבודהות ועומדים הבודהיסטות ורואים אותנו וחומלים עלינו ומבינים את כל זה והם עושים ככל כוחם ללמד אותנו להוציא אותנו משם והם לא יכולים להוציא אותנו בלי שאנחנו נעשה את העבודה. הם רק יכולים ללמד אותנו איך אנחנו נעשה את העבודה.

אז זאת המשמעות שמאחורי "אין סבל, אין סיוס הסבל", לא מצד עצמם. אין דרך אל סיומו של הסבל - לא מצד עצמה. זה לא מסתיים מעצמה. **אם אנחנו נעשה את העבודה, אז לא יהיה לא סבל ולא סיוס הסבל, וזאת הסיבה לשמור על נדריים.**

אתם יודעים למה ניתנו נדרי הבודהיסטות? בדיוק מהסיבה הזאת – כדי לפתוח לנו את הערוץ המרכזי, אז פה אנחנו מדברים ברמה של מדיטציה, נדריים, מחשבה. ביוגה אנחנו עושים את התרגול המקביל שעובדים ישירות על הערוצים דרך האסאנות והפְּראנאם והמודרות והנְּאָה יוגה, כל הדברים של היוגה.

המורים שלי אומרים שהעבודה החיצונית היא אולי 20% והעבודה הפנימית היא אולי 80%. היא יותר חשובה.

אז עכשיו אנחנו מתקרבים לסיוס של הסוּטרה. הוא אומר:

משום כך, שריפוּטרה, משום שאין מה להשיג, הבודהיסטות שוהים תוך שהם מסתמכים על שלמות החוכמה. ועל כן לא נותר בלבם שום מכשול ואין במ כל פחד. משחלפו לחלוטין מעבר לכל השקפה שגויה, מגיעים הם לתום יעודה של נירוונה.⁵

תום יעודה של נירוונה - זה הארה שלמה של הבודהה. לזה הכוונה. זה לא נירוונה נחותה אלא הצורה האולטימטיבית שלה שזה ההארה השלמה של הבודהה.

אז פה צריך להסביר כמה דברים:

⁵ התרגום של משפט אחרון זה שונה על-ידי הלאמה וכעת אנחנו אומרים: "הם מגיעים לקצה הנירוונה".

"משום שאין מה להשיג, הבודהיסטות שוהים תוך שהם מסתמכים על שלמות החוכמה". על זה דיברנו. "לא נותר בלכם שום מכשול ואין במ כל פחד", גם על זה דיברנו. אנשים מפרשים את העניין של פחד בצורות שונות. יש כמה ביאורים שונים:

- הפרשן שלנו צ'וני לאמה אומר שפה, במלה "פחד", מתכוונים שמאחר שהם כבר ראו ריקות ישירות עוד הרבה קודם בדרך הראייה, נכון? הם ראו ריקות ישירות. עכשיו הם כבר לא מפחדים מריקות. לפני שרואים פעם ראשונה ריקות, צריך להתגבר על המכשול של פחד כי אנחנו פוחדים לחדול. אנחנו פוחדים לחדול כי לראות ריקות ישירות, בין השאר, אנחנו ממוזגים עם אין, אנחנו ממוזגים עם אין. אם האחיזה שלנו באגו חזקה, אנחנו לא נוכל להיכנס לחוויה הזאת. זאת הסיבה בין השאר, שצריכים לפתח את הנתינה ואת המוסר ואת האורך-רוח ואת חדות המאמץ, לפני שאפשר לראות ריקות ישירות, כי אם אנחנו מאוד אחוזים ב"אני" ו"שלי", "זה אני וזה שלי", אז הפחד שלנו ללכת לשם יעצור אותנו מללכת לשם.

אז כל התרגול הזה, מטרתו להחליש את האחיזה הזאת בהדרגה. הלו ג'ונג מטרתו להחליש את האחיזה הזאת בהדרגה. הטונג לן, פיתוח החמלה, כל אלה עוזרים לנו להחליש את האחיזה. אני מתרגלת נתינה. לאט לאט אני פחות אחוזה בדברים שלי. אני מתרגלת מוסר. אני לאט לאט מתחילה יותר לדאוג לאחרים וקצת פחות לעצמי, אז בהדרגה האגו יורד. זה חיוני בדרך כי אם האגו עדיין מאוד חזק, אז בכלל, אם נגיע עד למדיטציה של ריקות, נעצור שם, אבל הסיכוי הוא שאפילו לא נגיע לשם. הסיכוי הוא שיעלו מכשולים בדרך לפני זה ונמצא תירוצים למה אנחנו לא עושים מדיטציה או למה אנחנו לא רוצים ללכת לשיעור דהרמה, או למה יש לנו דברים חשובים [אחרים לעשות]. זה הכל מכשולים בתחפושת; כשאנחנו אומרים: 'אני עסוק מדי' או 'יש לי דברים אחרים' או 'המורה לא נחמדה' או 'המורה מתעללת בי', או כל מיני...

התפקיד של המורה זה לקחת מכם את האגו.

זה התפקיד של המורה וזה לא תהליך נעים ואדם שמבין, הוא בכוונה חושף את צווארו לשוחט. הוא אומר: 'קח את כל מה שיש לי וקח ממני את האגו שלי. אני רוצה להגיע להארה'. עכשיו, אם אנחנו מאוד אחוזים באגו, זה ירגיש שהמורה מתעלל בנו. זה ככה ירגיש.

מה עשה שמה מְרָפָה לְמִלְרָפָה, נכון? הוא אמר לו לבנות תשעה מגדלים. כל פעם שהוא בנה מגדל הוא הרס לו אותו, נכון? הוא אמר: 'לא, לא! זה עקום. זה לא טוב'. תשעה מגדלים. לא סתם הרס. הוא אמר: 'עכשיו אתה תפרק אותו. תיקח כל אבן חזרה מאיפה שלקחת אותה. עכשיו תבנה חדש'. תשע פעמים. לא פעם. לא פעמיים. תשע פעמים, אז זה יכול להיראות כמו התעללות, נכון? ואדם נורמלי יגיד: 'מה, אני מזוכיסט? מה אני? אני הולך מפה', נכון? 'זו התעללות'.

אדם שהוא כבר קרוב יגיד: 'בבקשה. "תתעלל" בי. אני לא רוצה את האגו הזה', כי זאת לא התעללות. זה החסד שהמורה עושה איתנו לחסל את האגו, אבל כשאנחנו מאוד אחוזים באגו, אז אנחנו נגיב בצורה כזאת ויעלו מכשולים בדרך שלנו.

- עכשיו הוא אומר: 'אדם שראה ריקות ישירות, הוא כבר לא מפחד מלהיכנס שוב לחוויה הזאת. הלך לו הפחד'. אז זה [עוד] אחד [מ]הפירושים.
- פירוש אחר, שזה מה שגשה מייקל אוהב לתת, זה שאחרי שראית ריקות, אתה מבין היטב איך המנגנון הזה עובד, אתה בשליטה. אתה הבעל-בית. אתה הבוס על העתיד שלך ואז אין לך שום פחד ממה שיקרה. אתה לא דואג יותר לעתיד. אתה מכוון את העתיד. אתה מייצר. אתה כמו במטריקס? בסרט "מטריקס"? אתה עכשיו מסובב את הכפתורים, זה הקטע הקריטי הזה שבו נימו תופס את הקטע והוא נכנס שם והוא מוצא את הכפתור והוא מסובב אותו. עד אז מתעללים בו, נכון? בקטע הזה הוא תופס את השליטה.

עכשיו, יש כאן:

חלפו לחלוטין מעבר לכל השקפה שגויה.

"חלפו לחלוטין מעבר לכל השקפה שגויה" – זה Chin chi lok shi. אז אימרו: Shi. Chin chi lok shi. האחרון – זה ארבע ו-Lok – זה שגוי או רע או לא נכון.

או Chin chi lok shi – ביחד זה **ארבע תפיסות שגויות** או **ארבע אמונות שגויות**, וזו דרך לתאר את הבורות, או קיי? זאת אחת הדרכים. יש הרבה דרכים. זאת אחת הדרכים לתאר את הבורות שלנו. את המצב של אדם שנמצא בסמסרה; איך הוא מאמין? כן. הרבה פעמים אנשים אומרים: 'אני חילוני. אני לא מאמין'. ועוד איך אתה מאמין! יש לך Chin chi lok shi. יש לך ארבע אמונות שאתה כל-כך מאמין בהן שאתה אפילו לא יודע שאתה מאמין בהן. אתה כל-כך אחוז בהן.

מה זה ה-Chin chi lok shi?

1. הראשון – זה כשאתה רואה דברים שהם בלתי טהורים בתור טהורים.

מה זה הדברים הבלתי טהורים? למשל: חמשת המצבורים שלנו. הגוף שלנו והמיינד שלנו במצב הסמסרי שלנו הם בלתי טהורים. מה זה נקרא בלתי טהורים? הם באו מסבל והם גורמים סבל. מקורם בסבל. מקורם בנגעים רוחניים וקארמה והם מייצרים בשבילנו עוד סבל; בגלל הגוף אני עוברת עבירות כדי להגן על עצמי. בגלל המיינד הלא טהור שלי, אני עוברת עבירות וכך הלאה. הם באים מסבל והם מייצרים סבל.

הם באים מסבל, הם סבל, והם מייצרים סבל.

אנחנו לא מבינים את זה, ולא רואים את זה, ואנחנו רואים בהם איזשהו טהור, אז כשאנשים חושבים: 'אני נשמה טהורה' וכך הלאה - כן! בשביל שתהיה טהור, אתה צריך קודם לסלק קצת זוהמה.

זה לא שאין בנו טוהרה. יש בנו. יש בנו את הזרע, את ה-Buddha nature. את הטבע של הבודהה. יש לנו את היכולת להגיע להארה. יש בנו זרעים של טוהרה אם תרצו, אבל אם אנחנו מתחילים, אנחנו לא מבינים מה הם. הזרעים של טוהרה זה הריקות שלנו. זה הדבר היחיד אודותינו שהוא טהור. זו הריקות שלנו. זה השמים. זה שמי התכלת, ועכשיו אנחנו צריכים לסלק את כל העננים ויש לנו מעטה עבה מאוד של עננים אז זה ה-Chin chi lok הראשון.

2. עכשיו השני. השני – זה לראות את החיים בסמסרה כטובים.

זו השקפה שרואה את החיים האלה כמשהו טוב. שלא מבינה את התועבה של סמסרה, ולכן היא שואפת להישאר בסמסרה כמו שמישהו מכם שאל: 'אם טוב לי עכשיו, מה רע בלנסות לחזור?' אין לכם מושג מה זה טוב. לא טעמתם אפילו מה זה טוב. גם מי שטוב לו בסמסרה, אין לו מושג מה זה עונג של הבודהה. אין לו התחלה של מושג מה זה, אז הוא חושב שזה מה יש.

זה כאילו הצפרדע בשלולית הקטנה. לא יודעת מאוקיינוס. לא שמעה מאוקיינוס. 'אני רוצה את השלולית שלי'. זה כמו הברווזון המכוער. הוא לא יודע מה זה להיות ברבור אז הוא רוצה להיות בררוזון מכוער. זה הכי טוב שיש בעולם שלו. זה כמו הצפרדע שלא יודע שאפשר להיות נסיך. על זה אנחנו מדברים שאנחנו לא מבינים את הזוועה של סמסרה ואנחנו רואים בה משהו שיש בו אושר.

3. ה-Chin chi lok השלישי – זה שאנחנו לא מבינים חלופיות. ארעיות.

אנחנו מתייחסים לדברים שהם בני חלוף כאילו שהם קבועים. איך יודעים שאנחנו מתייחסים ככה? כל פעם שאנחנו מאבדים מישהו, אנחנו באבל. כל פעם שמתקלקל משהו, אנחנו מופתעים. אנחנו נרעשים. כל פעם שמשהו לא הולך כפי שציפינו, אנחנו מגיבים בצער. למה זה? כי אנחנו לא מבינים את החלופיות. אנחנו רוצים לקבוע דברים.

אנחנו רוצים לקבוע דברים. אנחנו רוצים שהפרצוף הזה יהיה לי תמיד נעים אבל הפרצוף הזה הוא השלכה שלי, וההשלכה שלי כל הזמן תלויה בקארמה וקארמות כל הזמן מתכלות ומשתנות כל הזמן. יש זרם בלתי פוסק, אז זה לא יכול [להיות] שהפרצוף הזה יהיה לנצח נעים בעולם שלי. אני מוכרחה לאבד אותו - אם על-ידי שהוא מפסיק להיות נעים או שהוא נעלם מהחיים שלי. זה מוכרח לקרות. אז זה כשאנחנו מסתכלים על משהו שהוא לא קבוע, שהוא בן חלוף, כעל משהו קבוע. אנחנו רוצים לקבוע את ההשלכות אבל אי-אפשר לקבוע אותן.

4. ה-Chin chi lok הרביעי – זה כשאנחנו מתייחסים לדברים שאין בהם עצמיות כאילו שהם קיימים באיזה אופן בלתי תלוי.

דברים שאין להם שום עצמיות ואנחנו חושבים שהם קיימים באופן בלתי תלוי מצד עצמם, וכשמייחסים איזה עצמיות לדברים שאין בהם שום עצמיות. אם תחזרו למדיטציה על הפרצוף שעשינו, אין לפרצוף הזה שום עצמיות משלו. חוץ ממה שאני משליכה, אין שום קיום עצמי. כלום. אין שם אפילו פרצוף.

אז עכשיו אנחנו עוברים לנירוונה. עד עכשיו היו ארבע הדרכים. ועכשיו מגיעה הדרך החמישית. "כך גם כל הבודהות..."

כך גם כל הבודהות הנאורים שבכל שלושת הזמנים: תוך שהם מסתמכים על שלמות החוכמה, נעורים הם באופן מלא אל תוך כליל הארה;

"כליל הארה" – זה ההארה השלמה של הבודהה.

להארה של הבודהה שאין למעלה ממנה.

וזה קראנו – *Mi lob lam*⁶, נכון? אז הסוטר פורסת לנו פה את הדרך. לעלות על דרך הצבירה, להמשיך בדרך ההכנה, להמשיך בדרך הראייה, לתרגל ולהגיע להארה. הסוטר פורסת לנו את הדרך.

בשביל זה אנחנו צריכים להבין איך עובדות השלכות מנטליות. איך עובדת קארמה. בשביל זה אנחנו צריכים לשמור היטב על הנדרים. לשמור על היומנים שלנו. מתוך הבנה שזו דרך ליצור את הגן-עדן שלנו. זה מה שהסוטר באה ללמד, והבודהיסטות שפנחנו את הצופן הזה, והם עושים את הדרך הזאת, מכיוון שהם התחילו לעשות את הדרך והתחילו לקצור תוצאות, גם באה חדות המאמץ. אחרי שמתחילים קצת לטעום את הטעם, יש התלהבות גדולה מהדרך כי אין דבר יותר מלהיב מלייצר את הגן-עדן שלנו כי בדרך אנחנו גם עוזרים לכל הברואים וה-Bliss עולה בהדרגה.

ה-Bliss בא בהדרגה, אז נוצרת אצלם חדות המאמץ. נוצרת אצלם ה... איך אומרים? להיות משוגע לדבר. האובססיה אודות הדרך, וזה מה שמוציא אותם מסמסרה, האובססיה הזאת. אתם חייבים להיות, איך אומר **מאסטר פטנג'אלי** ב"יוגה סוטר"? הוא אומר: 'התוצאה שמורה למי שפועלים בעוז ובתחושה של דחיפות', פחות או יותר זה התרגום שם. 'עוז ונחישות ותחושה של דחיפות'. בלי זה לא נצבור מספיק מומנטום כדי לפרוץ.

ואז באה המנטרה. אז בואו אימרו:

Tadyatha. Gate gate paragate parasamgate bodhi svaha

ברגע שלמדתם את הסוטר וקיבלתם את ה-teaching, זה נותן למנטרה המון כוח. ההבנה שלכם של המנטרה נותנת לה הרבה כוח והיא ראויה שתחזרו עליה הרבה. קחו לכם קאלה⁷ וחזרו על המנטרה. את ה-Tadyatha אתם לא צריכים לחזור. רק Gate gate...

שאלה: זה בטיבית?

תשובה: לא. זה בסנסקריט.

Gate gate paragate parasamgate bodhi svaha. Gate gate paragate parasamgate bodhi svaha .svaha

Gate gate paragate parasamgate bodhi svaha. ככה, או קיי? ככה.

ויש לנו שיר יפה, אני יכולה ללמד אתכם. אתם רוצים לשיר? אז בואו נשיר. אני אשיר פעם אחת ואתם אחר-כך תצטרפו אלי.

Gate gate paragate parasamgate bodhi svaha

Gate gate paragate parasamgate bodhi svaha

⁶ פירושו: "אין יותר למידה"

⁷ מאלה – מהרוזות עם 108 חרוזים.

Gate gate paragate parasamgate bodhi svaha

Gate gate paragate parasamgate bodhi svaha

אנחנו נחזור אליה בסוף השיעור, אני רוצה להגיד עוד כמה מלים.

מאסטר דהרמקירטי, מי היה מאסטר דהרמקירטי? הוא זה שחיבר את ה"פראמנה נאָרטיקה" – "Pramana Vartika". זה כתב בלוגיקה בודהיסטית. הוא חכם שחי אני חושבת במאה השביעית-שמינית, משהו כזה, והוא כתב ביאור על כתב אחר של **מאסטר דיגנאגה**, על לוגיקה בודהיסטית, כתב מאוד מפורסם ה"פראמנה וארטיקה", אז הוא לוגיקן. ומנטרה, אם תחשבו איך עובדת מנטרה, זה לא משהו לוגי כל-כך, נכון? זה לא דווקא משהו של הגיון. הלוגיקן הזה בא ומסביר איך עובדת מנטרה, אז כדאי להקשיב לו, נכון?

הוא אומר ששני דברים נחוצים כדי שמנטרה תעבוד:

א. **המנטרה צריכה להינתן על-ידי ישות מוארת או ישות קדושה.**

ופה מי נותן לנו את המנטרה? הבודהה, דרך צ'נרסיק, ושניהם קדושים מספיק, אז זה תנאי ראשון: מי נותן את המנטרה?

ב. **האדם שאומר את המנטרה, חייב להיות אדם ששומר על הנדרים שלו. המנטרה היא לא תחליף לנדרים.**

אז אם המנטרה נאמרה על-ידי ישות קדושה, ניתנה לכם על-ידי ישות קדושה, ואתם שומרים על הנדרים שלכם, אז המנטרה עובדת ואז, לעבוד עם המאלה, עובד. בלי זה, לא עובד. מה המשמעות? דיברנו כבר על המשמעות, אתם זוכרים, נכון?

ללכת, ללכת, ללכת מעבר, ללכת לגמרי מעבר, להגיע להארה.

אז על זה לא צריך לחזור וזה כאילו התמצית של התמצית של התמצית, זה מה שזה. התמצית של התמצית. זה התמצית של "סוּטרת הלב" שהיא התמצית של הסוטרות של המהיינה על שלמות החוכמה.

ועכשיו, אנחנו מגיעים לסיום. עכשיו הבודהה מתעורר. ויש פה ביאור שלם, עוד לפני זה כשמתארים את המנטרה:

המנטרה של ידיעה נשגבה; [המנטרה] שאין ממנה נעלה; שאין משלה

למה כל הדברים האלה באים? יש פה 7 דברים שבאים, אז על זה אנחנו נדלג הפעם, אבל זה יהיה לכם בחומר הקריאה, אז כשיום אחד נגיע ונשים אותו באתר, זה יופיע שם, אז תקראו את זה שם. זה הפרשן נותן לנו ביאור נחמד.

ועכשיו, צ'נרסיק מסכם, הוא אומר:

הו, שריפוטרה, זה האופן בו צריך הבודהיסטוּוה הנעלה לתרגל את שלמות החוכמה לעומקה.

[הוא] פשוט מסכם מה שהסביר ו"אז נְעוֹר הבודהה מהגייתו" כאילו שהוא ישן עד עכשיו, ואז הוא מתעורר ופונה אל הבודהיסטוּוה הנעלה, השליט צ'נרסיק הנישא ואומר לו:

"כך נאה" הוא ברך את דבריו, "כך נאה". "כך נאה".

שלוש פעמים. אז בואו נראה:

– האם הבודהה הוא מואר? כן.

– האם הבודהה יש לו ידע-כל? כן.

– האם הבודהה יכול לשנות במה שהוא אומר? לא.

– האם הוא היה חוזר על עצמו?

תלמידה: כן.

המורה: הבודהה אף פעם לא חוזר על עצמו, אז למה הוא אומר שלוש פעמים?

אז הנה הביאור:

הבודהה -

- **פעם ראשונה** כשהוא אומר "נאה" הוא אומר לצ'נרסיק: 'נכון. אמרת נכון. הלימוד שלך נכון. הבנת נכון ריקות.
- **הפעם השנייה** – כשהוא אומר "נאה" – הוא מבטא את נחת הרוח שלו מהלימוד. זאת אומרת; פעם ראשונה הוא מאשר שזה נכון. פעם שנייה מביע את נחת רוחו.
- **ופעם שלישית** – זה החותם. החותם שאומר: 'מכאן לדורות הבאים, זה ה-teaching שלי'. אתה צ'נרסיק, מה שאתה לימדת, זה מה שאני מלמד. זה החותם שמאשר.

ואז, בא הקטע האחרון ובקטע האחרון הוא אומר:

הו, בן המסורה, כך הוה, אמנם כך. בדיוק כפי שהורית, כך יש לתרגל את שלמות החוכמה לעומקה. אז גם יגילו כל מי שהגיעו לכך.

אז יש לנו קטע של שמחה. מי זה שהגיעו לכך? זה הבודהות, נכון? הם שמחים. הם מאוד שמחים לראות שהלימוד הזה ניתן ושאנשים שומעים אותו ושעכשיו הוא יועבר הלאה. הם מאוד שמחים. ואז גם, אחרי שהבודהה אומר את זה, פורצת שמחה גדולה. כולם שמחים, חגיגה גדולה.

מי שמח? הנזיר שריפוטרה, הבודההיסטווה הנעלה, השליט צ'נרסיק הנישא ועמם גם כל הקהילה שישבו שם.

וגם כתוב: "כל בני תבל", והביאור אומר שהאלים, והאנשים, והאלים למחצה, הם כולם נכחו שם. הם כולם ישבו שם על "פסגת הנשרים" והם כולם הקשיבו ללימוד. כל פעם שהבודהה מלמד, כל החבכה האלה באים ומקשיבים גם אם אנחנו לא יכולים לראות אותם. רוחות למיניהן, כן? והן

שיבחו ברמה את אשר הבודהה הורה.

וזה הוסף, אז הסוטר נגמרת בשמחה גדולה. בחגיגה גדולה, וזה אומר מה? שאנחנו גם...

תלמידה: אפשר לעשות מסיבה.

המורה: אפשר לעשות מסיבה. כן, אפשר לדבר.

תלמיד: מוזר שמי שחיבר את הדברים הללו, שהוא משבח את דברי הבודהה.

המורה: מוזר שהוא משבח? למה זה מוזר?

תלמיד: מוזר שאני אשבח את דברי הבודהה. אני אשבח את...

המורה: מה אנחנו עושים במוקדמות שלנו למדיטציה? אנחנו מעריצים את הלאמה למשל, או את הבודהה. זה איך שאנחנו עושים את זה.

תלמיד: מורה משבח את התלמיד. לא התלמיד משבח את המורה.

המורה: אם אתה מבין קארמה, אתה רוצה כמה שיותר לתת שבח לבודהה ולמורה וכך הלאה, כי זה מה ששותל את הזרעים בשבילך. אתה רוצה כמה שיותר. בכל דת יש הלל לדמות הקדושה, נכון? כמה שיותר, שותל זרעים יותר חזקים אצלך להגיע לשם כי זה עושה את זה נערץ עליך וחשוב בשבילך, ואז אתה תתקרב לשם יותר. זה הקארמה שמקרב אתך לשם. כמה שיותר, כל המרבה, כן.

שאלה: אני מבינה שזה סוג של אמצעי אמנותי, אבל למה אי-אפשר היה לקבל את הטיצ'ינג הזה ישר מהבודהה? למה היה צריך את כל ה...?

תשובה: מי אמר לך שלא קיבלת אותו ישר מהבודהה?

תלמידה: לא, כי היו פה אנשים אחרים, לא? למה זה לא ישר מהפה של הבודהה?

תשובה: דיברנו על שלוש צורות שבהן [מופיעה] המלה של הבודהה;

1. הוא יכול להגיד במישרין דברים, נכון? מלים שיוצאות מהפה שלו.

2. הוא יכול לדבר דרך דמויות אחרות.

3. הוא יכול לדבר אליך בצורות קסומות למיניהן; על-ידי רמזים, רחש גלים. הבודהה, יש לו skillful means. הוא מדבר אליך כפי שמתאים לך. **אל תחשבו שאם אתם שומעים דהרמה, אתם לא שומעים אותם מהבודהה.** איך את תשמעי את הבודהה? אם הוא יעמוד פה, איך תדעי שזה בכלל הוא? איך תדעי שזה לא הוא? נקודה למחשבה.

הערה: יש לך שאלות, לאמה דבורה-הלה, על השולחן

המורה: אז זאת שוב שאלה על בחירה.

שאלה: נגיד שאני כבר בוחר ואני בוחר x ולא y. גם זה נכפה עלי, על-ידי קארמה, אז איפה פה הבחירה?

תשובה: זו אותה השאלה של העץ. העץ לא קיים כמו שחשבתי שהוא קיים. הוא קיים כהשלכה שלי, וזו נכפתה עלי, אבל אחרי שנכפתה עלי ההשלכה, אז העץ מופיע כעץ. נכון שאם בחרתי x ולא y זה בגלל קארמה שהבשילה שדחפה אותי לבחור x ולא דחפה אותי לבחור y, אבל זה הופיע לי כאילו שאני בוחרת x, ולכן זאת בחירה. הופיע לי כעץ, לכן זה עץ. הופיע לי כאילו שאני בחרתי, לכן זו בחירה. הופיע לי כאילו שהוא בחוץ, לכן הוא בחוץ. **זה שזה מופיע לי בבחירה, זה מה שעושה את זה בחירה.** אין בחירה אחרת. מה שעושה את הבחירה בחירה, זה בגלל שזה הופיע בשבילי ככה.

שאלה: בריקות אין מגע עם החושים והמציאות קונבנציונלית, וזאת חוויה מדהימה על-חושית. כשיוצאים, רואים שוב בחושים את הכל כחיצוני. מדוע פועל יוצא מזה שאין מציאות קונבנציונלית בחווית ריקות, זאת הוכחה שהכל מושלך?

תשובה: זה לא שאין מציאות קונבנציונלית אלא שבאותו זמן, אין מגע איתה. הזרעים להשליך את המציאות הזאת, לא נעלמו. הבודהיסטווה נכנס למדיטציה על ריקות. באותו רגע, הוא רק במגע עם ריקות. הוא ממוזג עם ריקות. אין לו דרך לחוות שום דבר אחר באותו זמן, אבל לא נעלמו כל הזרעים שקודם כפו עליו לראות מציאות בצורה מסוימת, ואלה חוזרים להתבטא כשהוא יוצא מהמדיטציה.

שאלה: איפה פה ההוכחה שהכל אשליה?

תשובה: אם זה לא ברור, חזרי למדיטציה על הפרצוף, במקום לחפש את זה שם, חזרי להתנסות שלך עם הפרצוף ואת תמצאי את התשובה בעצמך, במקום שהיא תבוא ממני.

שאלה: לאדם עם חטאים ואנוכיות יש תבניות כתיבה. הוא כותב ולומד. כשהוא נעשה כלב, איך ההשגה של כתיבה נעלמת?

תשובה: איך ההשגה של אדם יכולה להיעלם? פשוט באותו זמן הזרעים האחרים רדומים. הם בתת-מודע. לנו יש עכשיו זרעים של כלב ושל אמֶה ושל יצור גיהנום, אבל הם כרגע לא פעילים. הם בתת-מודע. כל הסיפור הוא שאם לא נעשה פעולה דחופה, הזרעים האלה עלולים להבשיל ואנחנו נמצא את עצמנו ככלב או כאמֶה, אז זה לא שהם נעלמו. אם מישהו היה פעם בן-אדם, יש לו את הזרעים, אבל הם כרגע לא מתבטאים, יש קארמה משליכה אחרת. יש לנו תת-מודע ענק.

שאלה: "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו"?

תשובה: "צדיק ורע לו" – אם הוא עכשיו צדיק הוא יוצר לעצמו עתיד טוב. אם רע לו עכשיו, זו הקארמה מן העבר שהבשילה לו. יש תמיד פער של הבשלה. קחו אנשים בבתי סוהר. חלק גדול מהם חוזרים בתשובה או עולים על דרך רוחנית. הם עכשיו עושים טוב. פעם הבאה יהיה להם טוב. בינתיים הבשילה קארמה אחרת. יש תמיד פער זמן. אותו סיפור עם רשע וטוב לו – קורה התהליך ההפוך.

שאלה: אם צריך ריקות כדי לנקות נגעים, איך נעשה את זה לפני שנהיה בשלב של ראייה אמיתית?

תשובה: שאלה מצוינת. אם צריך ריקות כדי לנקות נגעים, איך נעשה את זה לפני שנהיה בשלב של דרך הראייה? קשה. מאוד קשה. מה כן? בשביל זה הבודהה נתן את הדרך. הוא פורס לנו דרך איך להגיע לדרך הראייה; לשמור נדרים. בגלל זה הוא נתן לנו נדרים. יש מיליון ואחד דברים שאנחנו יכולים לעשות ומיליון ואחד דברים שאנחנו יכולים לא לעשות. הנדרים זה קבוצה של "עשה ואל תעשה" שהיא אמנם לא מאוד קצרה, אבל היא גם לא מיליון דברים. היא קבוצה של דברים שאנחנו יכולים להשתלט עליהם, ואז הוא אומר: 'את זה תעשה! את זה, אל תעשה!' וזה מה שיסלול את הדרך לדרך הראייה, ואם שומרים אותם היטב מתוך ההבנה - אפילו [רק ההבנה] האינטלקטואלית של ריקות - זה מבטיח שנגיע לשם אם נעשה את הדברים היטב ונסתמך על מורה כראוי וכך הלאה. זה מה שמבטיח את זה, אבל אנחנו צריכים להיות מאוד מסורים לעניין. כי יש לי הרגל, אני לא יודעת, לקטר. אפילו כשאני ביני לבין עצמי, אף אחד לא שומע, או אני כבר לא מקטרת לאחרים, נגיד. נגיד שהגענו לרמה הזאת, אז אני אצלי בבית ואני רואה טלוויזיה ואני אומרת: 'הוי! זה ככה וזה ככה', ויש לי שיפוטים וביקורת.

אני נשמה כשאני חושבת את המחשבות האלה. אלה ישאו פרי. ככל שאני מבינה קארמה יותר טוב, אני אעצור את עצמי במקומות האלה, ואם אלה הצגות טלוויזיה שתמיד גורמות לי להגיב בצורה כזאת, אז אני אסגור אותן. אז אני לא אשים את עצמי במצבים האלה, בהתחלה, כי אני עוד לא מספיק חזקה.

שאלה: טיילתי בחוץ וראיתי גדר. כשאת רואה גדר, מה את רואה? לא שזה לא מה שאני חושב מה זה כן בשבילך, או בשבילי כשאהיה...?

תשובה: כשהארץ יוצא מהחוויה של ריקות, הוא חוזר לראות דברים בדיוק כמו שהוא ראה אותם קודם, אבל ההבנה שלו של מה שהוא רואה השתנתה. הוא כבר לא מאמין למה שהוא רואה. זה בהתחלה, כשהוא בייבי ארץ. כשהוא מתקדם בדרך, כשהוא עושה עוד הרבה עבודה, הוא כבר לא רואה דברים כמו שהוא ראה קודם, במיוחד אם הוא בטנטרה. במיוחד אם הוא עוד בטנטרה. טנטרה זו הדרך המהירה. בטנטרה בהתחלה מזיעים הרבה, אבל מגיע רגע שהמציאות מתחילה להשתנות וקורים דברים מדהימים והדברים כבר לא מופיעים כמו שהופיעו קודם. זו הדרך המהירה.

שאלה: מה רואה הבודהה?

תשובה: הבודהה כל הזמן שרוי בעונג מדהים. כל דבר גורם לו עונג עילאי. אין אצלו שום דבר מכאיב או דוחה או לא יפה או לא מריח או... הכל גורם עונג עילאי. זה הבודהה. הדרך הטנטרית מביאה אותנו מהר. "מהר" זה "מהר, במהלך חיים אחד, תוך כמה שנים לשמה. המעבר הוא הדרגתי, והוא לא לינארי. זה לא הולך על קו ישר. עובדים עובדים עובדים, ולקראת הסוף בבת אחת השינויים באים. אז זה הולך בהדרגה, בהתחלה כמעט ולא מורגש, ואחר-כך זה מזנק. ממריא. כשאתה בקטע הממריא, זו המראה. זה מדהים, או קיי? ואז הדברים כבר לא נראים רגיל, אבל זה כבר כמעט בסוף הדרך, עד שמגיעים לשם אז חוזרים לראות דברים כרגיל, אבל התגובה שלנו אליהם היא אחרת. מידת הנגיעות שלנו בהתייחסות אליהם, יורדת. הם כבר לא מעוררים בנו את אותם הדברים שקודם. אנחנו משתנים. המיינד משתנה, וזה כל-כך קורה בהדרגה וזה שקוף לנו; אנחנו כבר לא זוכרים מה השלכנו קודם. אנחנו כבר בעולם אחר, אז זה מה שקורה.

שאלה: מה השאלה מעכשיו? אם הבודהה יודע, יודע-כל, הוא לא יודע סבל? איך הוא לא זוכר את ה...?

תשובה: הוא זוכר. הוא זוכר, אבל השאלה הזאת כבר עלתה קודם.

הוא לא סובל. הוא מבין איך אנחנו סובלים. הוא מבין אותנו היטב כי הוא היה שם. כל הקטע שהבודהה היה בדיוק איפה שאנחנו נמצאים ועשה את כל הדרך ולכן הוא מבין היטב איפה אנחנו ומה צריך לעשות, ולכן הוא גם יכול להנחות אותנו. קח את קורס מס' 4. קורס מס' 4 פורס את זה מאוד יפה. מאסטר דהרמקירטי הלוגיקן, פורס/מסביר לך בדרך לוגית איך החמלה תביא אותך להארה.. למה כדאי חמלה? כן.

שאלה: לגבי הבודהה שאקימוני, אז איך הוא לא הפסיק את התהליך הזה אם הוא ראה את הריקות ואת כל...?

תשובה: מי אמר לך שהוא לא עצר?

תלמידה: כי בשבילו לא קיים יותר הבודהה שאקימוני, לא קיים יותר בתוך גוף פיזי.

המורה: והוא היה קיים קודם?

תלמידה: היתה לו התגשמות פיזית.

המורה: לאנשים שהיתה להם את הקארמה המדהימה להיות לידו, היה להם את הקארמה להשליך אותו בגוף כמו אנושי. זה הכל. חזרו למדיטציה של הפרצוף. הפרצוף הזה לא היה ולא נברא חוץ מהשלכה. לאט לאט.

תלמידה: אמרת שהבודהה לימד כל חומר פעם אחת.

המורה: כן. כל דבר הוא אמר פעם אחת.

תלמידה: כל דבר הוא אמר פעם אחת. בשיעורים שלך על נדרי הבודהיסטווה, אמרת שאת עושה את הכל פעם אחת וזהו.⁸

⁸ אחת התלמידות עשתה כאן היקש שהלאמה שלנו היא בודהה.